

BELGISCHE SENAAT**SENAT DE BELGIQUE****ZITTING 1984-1985****SESSION DE 1984-1985**

24 JUNI 1985

24 JUIN 1985

Voorstel van wet houdende aanvulling van de maatregelen betreffende de adoptie**Proposition de loi complétant les mesures relatives à l'adoption**

(Ingediend door de heer Coen c.s.)

(Déposée par M. Coen et consorts)

TOELICHTING**DEVELOPPEMENTS**

Op 30 november 1977 heeft de heer Demuyter drie wetsvoorstellen ingediend betreffende :

1. De controle op de adoptie van minderjarigen;
2. De telling van de kinderen die in een toestand van feitelijke verlating verkeren buiten het gezinsverband;
3. De adoptie van ouderloze kinderen.

Wij hebben deze wetsvoorstellen medeondertekend. Daar ze niet in het stadium van een stemming zijn geraakt, hebben wij besloten ze opnieuw in te dienen, zij het gegroepeerd in één enkele tekst.

Dit voorstel van wet heeft een drievoudig doel :

1. Als adopteerbaar te doen verklaren de kinderen die uit hun gezinsverband verwijderd zijn en in een kostschool of in een weeshuis geplaatst;
2. Een telling te houden van de zeer talrijke kinderen die in een weeshuis of in een kostschool geplaatst zijn en maatregelen te nemen om hun adoptie te bevorderen;
3. Aan het plaatsen van kinderen ter adoptie strenge erkenningsvoorwaarden te verbinden. Recente gebeurtenissen hebben het dringende karakter van dergelijke maatregelen nog eens aangetoond.

Le 30 novembre 1977, M. Demuyter déposait trois propositions de loi relatives :

1. Au contrôle sur les adoptions de mineurs;
2. Au recensement des enfants placés dans une situation d'abandon, de fait, hors de leur milieu familial;
3. A l'adoption des enfants sans parents.

Nous étions cosignataires de ces trois propositions. Ces dernières n'ayant pu être votées, nous avons décidé de les relever de la caducité et de les fondre dans un seul texte.

La présente proposition poursuit les trois objectifs suivants :

1. Faire déclarer adoptables les enfants distancés de leur milieu familial et placés en internat et en orphelinat;
2. Instaurer un recensement de très nombreux enfants placés dans des orphelinats ou internats, et favoriser leur adoption;
3. Subordonner l'activité du placement d'enfant en adoption à des conditions d'agrément assez strictes. Des événements récents ont encore prouvé l'urgence de telles mesures.

Wij stellen derhalve voor dat alleen de erkende adoptie-instellingen bevoegd zullen zijn om een verzoek tot verklaring van adopteerbaarheid voor ouderloze kinderen in te dienen.

Na een onderzoek door de procureur des Konings bij alle betrokkenen, in het bijzonder bij de ouders van het minderjarige kind of bij zijn wettelijke vertegenwoordiger, kan de jeugdrechtbank de reële, materiële en effectieve toestand van het betrokken kind toetsen aan de criteria die zijn vastgesteld in het wetsvoorstel.

Indien daartoe grond bestaat, zal de rechtbank een vonnis van adopteerbaarheid uitspreken en een wettelijke vertegenwoordiger aanwijzen; deze moet de familieraad bijeenroepen die met de adoptie moet instemmen overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

Statistieken tonen aan dat op dit ogenblik meer dan 40 000 kinderen in weeshuizen of in kostscholen verblijven en dat de meesten onder hen helaas eerst bij hun meerderjarigheid deze instellingen kunnen verlaten. Er schijnt in België geen enkele openbare of particuliere instelling te bestaan die precies kan aangeven hoeveel van die kinderen buiten het gezinsverband leven en feitelijk aan hun lot zijn overgelaten. Om die reden wordt aan de instellingen en personen die gewoonlijk minderjarigen opnemen, gevraagd een register bij te houden ten einde vast te stellen of de ouders nog blijf geven van belangstelling voor hun kinderen die buiten het gezin opgroeien.

Onder deze minderjarigen dienen diegenen te worden aangewezen die voor een verklaring tot adopteerbaarheid in aanmerking komen.

Wij stellen voor dat een afschrift van het register ieder kwartaal aan de procureur des Konings toegezonden wordt en dat enkel de erkende adoptieinstellingen gemachtigd worden inzage te nemen van deze registers en een verzoek tot adopteerbaarheid in te dienen. Het is niet geraten, onder meer ter wille van de openbare orde, die registers toegankelijk te maken voor alle belangstellenden.

Sedert de goedkeuring van de wet van 21 maart 1969 is adoptie veel gemakkelijker geworden, maar tegelijk is het aantal personen toegenomen die zich bezighouden met het plaatsen van kinderen ter adoptie. Het is niet wenselijk dat om het even wie kinderen ter adoptie kan plaatsen. Wij hebben dat onlangs nog kunnen vaststellen in de zaak van « de kleine Oscar ».

Er moeten dan ook voorzorgsmaatregelen worden getroffen ten aanzien zowel van de minderjarigen als van degenen die hen opnemen. Controle alleen is niet voldoende om de gevaren van sommige adopties uit te schakelen.

Wanneer een kind wordt opgenomen, leidt dat niet altijd tot een adoptiecontract dat moet voorgelegd worden aan de rechtsbanken, die overigens niets afweten van de mislukte adoptiepogingen. Derhalve stellen wij voor om aan het plaatsen van kinderen ter adoptie strenge erkenningsvoorwaarden te verbinden.

De vergunning daartoe zal worden verleend door de Minister tot wiens bevoegdheid de Justitie behoort. Die vergunning kan, met name als sanctie, worden ingetrokken.

Nous proposons donc que seuls les services d'adoption agréés soient autorisés à introduire une requête en déclaration d'adoptabilité pour les enfants sans parent.

Après enquête du procureur du Roi auprès de tous les intéressés particulièrement auprès des auteurs du mineur ou de leur représentant légal, le tribunal de la jeunesse apprécierait, à l'aide des critères évoqués dans la proposition de loi, la situation réelle, matérielle et affective de l'enfant concerné.

Il prononcera, s'il y a lieu, un jugement en déclaration d'adoptabilité et désignerait un représentant légal, lequel réunira le conseil de famille, qui consentira à l'adoption conformément aux dispositions du Code civil.

Les statistiques révèlent que plus de 40 000 enfants vivent actuellement dans des orphelinats ou des internats, la plupart n'en sortent hélas qu'à leur majorité. Il semble qu'il n'existe en Belgique aucun organisme public ou privé qui puisse donner des indications précises concernant le nombre et la situation des enfants qui parmi ceux-là sont en état d'abandon de fait, hors de leur milieu familial. C'est pourquoi il est demandé aux organismes et aux personnes qui recueillent habituellement des mineurs d'âge de tenir un registre des marques d'intérêt apportés par leurs auteurs aux enfants ainsi distancés du milieu familial.

Il convient en outre de déceler ceux qui, parmi ces mineurs d'âge seront susceptibles d'une requête en déclaration d'adoptabilité.

Nous proposons que la copie du registre soit communiquée trimestriellement au procureur du Roi et que seuls les organismes d'adoption agréés soient habilités à consulter ces registres et de déposer une requête en adoptabilité. Il n'est pas souhaitable, pour des raisons d'ordre public notamment, que tout intéressé ait accès à ces registres.

Depuis la loi du 21 mars 1969 l'adoption a été rendue plus aisée; en même temps on a vu croître le nombre de personnes s'occupant de confier des enfants en adoption. Il n'est pas sain que quiconque puisse effectuer des placements d'enfant en adoption. On a pu le constater encore récemment avec l'affaire du « petit Oscar ».

Aussi faut-il prendre des précautions tant à l'égard du mineur que de ceux qui l'accueillent. Le contrôle ne suffit pas à éliminer les dangers de certaines adoptions.

Le fait de recueillir un enfant ne conduit pas toujours à un contrat d'adoption soumis aux tribunaux qui, au surplus, ne connaissent pas les tentatives d'adoption qui ont échoué. C'est pourquoi il est proposé de subordonner l'activité du placement d'enfant en adoption à des conditions d'agrégation assez strictes.

L'autorisation d'exercer cette activité sera délivrée par le Ministre ayant la Justice dans ses attributions. Cette autorisation est, par sanction notamment, susceptible de retrait.

Het is noodzakelijk eveneens te voorzien in sancties wanneer een kind zonder vergunning ter adoptie wordt geplaatst. In dat geval zou het adoptiecontract niet gehomologeerd kunnen worden.

Deze sanctie zou echter niet van toepassing zijn wanneer de geadopteerde het wettig of natuurlijk kind is van een van de echtgenoten of het kind van de adoptant.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1

Iedere erkende adoptieinstelling kan bij de jeugdrechtsbank een verzoekschrift indienen tot verklaring van adopteerbaarheid van een minderjarige die de aanwezigheid en de natuurlijke bescherming van zijn ouders moet missen en toevertrouwd is aan natuurlijke dan wel privaot- of publiekrechtelijke rechtspersonen die minderjarigen collectief plegen op te nemen. De bevoegde rechtbank is die van de verblijfplaats van de minderjarige. De rechtbank doet uitspraak binnen zes maanden na de indiening van het verzoekschrift.

ART. 2

De griffier zendt het verzoekschrift door aan de procureur des Konings, die een onderzoek instelt. Deze wijst daartoe een verpleegster of een maatschappelijk assistent aan.

De procureur des Konings zendt het verzoekschrift, met de ontvangen inlichtingen en zijn advies, door aan de rechtbank. Hij kan bij gerechtsbrief de verschijning gelasten van de verzoeker, de ouders van de minderjarige, en, in voorkomend geval, zijn wettelijke vertegenwoordiger. Hij hoort hen afzonderlijk.

ART. 3

De jeugdrechtsbank beoordeelt de staat van adopteerbaarheid van de minderjarige met inachtneming van onder meer :

— Het feit dat de ouders of de wettelijke vertegenwoordiger de minderjarige kennelijk aan zijn lot hebben overgelaten;

— Het feit dat de ouders of de wettelijke vertegenwoordiger kennelijk niet meer omzien naar de minderjarige;

— Het feit dat de ouders of de wettelijke vertegenwoordiger nalaten aan de minderjarige morele en materiële bijstand te verlenen;

— Het feit dat de ouders of de wettelijke vertegenwoordiger niet in staat zijn aan de minderjarige morele en materiële bijstand te verlenen.

Il est aussi indispensable de sanctionner tout placement d'enfant en adoption réalisé par une personne qui ne jouit pas de l'agrégation. Dans ce cas, le contrat d'adoption ne pourrait faire l'objet d'un jugement d'homologation.

Toutefois, cette sanction ne serait pas applicable quand l'adopté est l'enfant légitime ou naturel de l'un des conjoints ou s'il est l'enfant de l'adoptant.

J. COEN.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er

Tout organisme d'adoption agréé, peut présenter une requête au tribunal de la jeunesse aux fins de faire déclarer adoptable un mineur privé de la présence et de la protection naturelle de ses auteurs et confié aux soins de personnes physiques ou morales, privées ou publiques, qui recueillent collectivement de façon habituelle des mineurs d'âge. Le tribunal compétent est celui de la résidence du mineur. Il se prononcera dans un délai de six mois à dater du dépôt de la requête.

ART. 2

Le greffier transmet la requête au procureur du Roi, qui procède à une enquête. Il désigne une infirmière ou un assistant social à cet effet.

Le procureur du Roi transmet au tribunal la requête accompagnée de renseignements recueillis et de son avis. Il peut ordonner par pli judiciaire, la comparution du requérant, des parents du mineur et, éventuellement de son représentant légal. Il les entend séparément.

ART. 3

Le tribunal de la jeunesse appréciera l'état d'adoptabilité du mineur en tenant compte, notamment :

— De l'abandon du mineur expressément manifesté par ses parents ou son représentant légal;

— Du désintérêt manifeste des parents ou du représentant légal du mineur vis-à-vis de celui-ci;

— De la négligence dans l'assistance morale et matérielle du mineur de la part de ses parents ou de son représentant légal;

— De l'impossibilité pour celui-ci d'assurer au mineur l'assistance morale et matérielle.

Bij het uitspreken van de staat van adopteerbaarheid wijst de jeugdrechtbank de wettelijke vertegenwoordiger van het kind aan; deze roept de familieraad bijeen, die in de adoptie moet toestemmen overeenkomstig de bepalingen van artikel 348, § 1, van het Burgerlijk Wetboek. Deze persoon kan een erkende adoptieinstelling zijn.

ART. 4

De griffier geeft de ouders van het kind of zijn wettelijke vertegenwoordiger alsmede de verzoeker bij gerechtsbrief kennis van het vonnis.

ART. 5

Hoger beroep tegen de beslissing wordt ingesteld bij verzoekschrift ingediend ter griffie van het hof van beroep binnen een maand na de kennisgeving.

ART. 6

Het hof van beroep doet uitspraak, volgens de criteria vastgesteld in artikel 3, binnen drie maanden te rekenen van de dagtekening van het verzoekschrift en na oproeping van de partijen in het geding, in de vorm bepaald bij artikel 2.

ART. 7

Alle processtukken zijn vrij van rechten.

ART. 8

Alle natuurlijke dan wel privaat- of publiekrechtelijke rechtspersonen die minderjarigen collectief plegen op te nemen, houden een register van de minderjarigen die onder hun bescherming zijn geplaatst.

ART. 9

De natuurlijke of rechtspersonen die onder deze wet vallen, zenden binnen vijftien dagen na het verstrijken van elk kalenderkwartaal, een afschrift van het register aan de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement van de verblijfplaats van de minderjarigen.

ART. 10

Dit register moet inzonderheid bevatten :

- De burgerlijke stand van de kinderen;
- De naam, voornamen en woonplaats van de ouders en van de wettelijke vertegenwoordiger van het kind;
- De naam, voornamen en woonplaats van de persoon of van de instantie aan wie het kind is toevertrouwd;

En prononçant l'état d'adoptabilité, le tribunal de la jeunesse désignera le représentant légal de l'enfant, lequel réunira le conseil de famille, qui consentira à l'adoption conformément aux dispositions de l'article 348, § 1er, du Code civil. Cette personne peut être un organisme d'adoption agréé.

ART. 4

Le greffier notifie le jugement, par pli judiciaire, aux parents de l'enfant ou à son représentant légal ainsi qu'au requérant.

ART. 5

L'appel de la décision sera introduit par requête au greffe de la cour d'appel dans le mois de sa notification.

ART. 6

La cour d'appel statuera, selon les critères prévus à l'article 3, dans le délai de trois mois à compter de la date de la requête et après convocation des parties à la cause dans la forme prévue à l'article 2.

ART. 7

Tous les actes de la procédure sont exempts de droits.

ART. 8

Toute personne physique ou morale, privée ou publique, qui recueille collectivement, de façon habituelle, des mineurs d'âge, tiendra un registre des enfants placés sous sa protection.

ART. 9

Les personnes physiques ou morales assujetties à la présente loi, communiqueront la copie du registre au procureur du Roi de l'arrondissement judiciaire du lieu de résidence des mineurs, dans les quinze jours qui suivent l'expiration de chaque trimestre civil.

ART. 10

Ce registre indiquera notamment :

- L'état civil des enfants;
- Les nom, prénoms et domicile des père et mère et du représentant légal de l'enfant;
- Les nom, prénoms et domicile de la personne ou de l'autorité à qui a été confié l'enfant;

— De data waarop het kind bezoek heeft gekregen en de hoedanigheid van de persoon die naar het kind heeft omgezien;

— Een bondige beschrijving van de tijd die het kind heeft doorgebracht bij derden buiten het toezicht van de inrichting.

ART. 11

Alleen de erkende adoptieinstellingen hebben inzage van het register of kunnen er een afschrift van krijgen bij de procureur des Konings en kunnen alle inlichtingen krijgen betreffende het statuut van de kinderen vermeld in dat register. Zij kunnen bij de bevoegde jeugdrechtsbank een verzoekschrift indienen tot verklaring van adopteerbaarheid.

ART. 12

Hij die weigert of nalaat het register te houden, dan wel weigert of nalaat het door te zenden, zoals bepaald is in artikel 9, wordt gestraft met geldboete van 1 000 tot 2 000 frank of met intrekking van de erkenning, bepaald in het koninklijk besluit van 29 april 1969 ter uitvoering van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming of met ontzegging van de voordelen verbonden aan het toezicht door het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die weigert het kind dat bij gerechtelijke beslissing adopteerbaar is verklaard, te vertonen aan de wettelijke vertegenwoordiger, onverminderd de straffen gesteld in de artikelen 193 e.v., 213 en 214 van het Strafwetboek.

ART. 13

De natuurlijke dan wel privaat- of publiekrechtelijke rechtspersonen die werkzaam wensen te zijn op het gebied van de plaatsing ter pleegvoogdij, ter adoptie of ter wettiging door adoptie of die als tussenpersoon wensen op te treden inzake pleegvoogdij, adoptie of wettiging door adoptie, moeten van de minister tot wiens bevoegdheid de Justitie behoort, een vergunning krijgen om die activiteit uit te oefenen.

ART. 14

Voor het verlenen van de vergunning gelden de volgende voorwaarden :

1. De kandidaten moeten een vereniging zonder winstoogmerk zijn of vormen, overeenkomstig de wet van 27 juni 1921, of een andere rechtsvorm aannemen die het nastreven van enig materieel voordeel uitsluit.

2. Hun activiteit moet uitsluitend bestaan in de pleegvoogdij, de adoptie en de wettiging door adoptie.

3. Zij moeten zorg dragen voor het geneeskundig toezicht op de kinderen in afwachting van de plaatsing.

— Les dates des visites et la qualité de la personne qui s'est intéressée à l'enfant;

— La description sommaire des séjours faits chez des tiers hors de la surveillance de l'établissement.

ART. 11

Seuls les organismes d'adoption agréés pourront consulter ou obtenir copie du registre auprès du procureur du Roi et recueillir toutes informations concernant le statut des enfants mentionnés au registre. Ils pourront déposer requête en déclaration d'adoptabilité près le tribunal de la jeunesse compétent.

ART. 12

Le refus de tenir le registre ou la négligence de sa tenue ainsi que le refus ou la négligence de sa communication tels que prévus à l'article 9, seront sanctionnés d'une amende de 1 000 à 2 000 francs, ou par le retrait de l'agrément prévue à l'arrêté royal du 29 avril 1969 pris en exécution de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, ou encore, de la privation des avantages résultant de la surveillance exercée par l'Œuvre nationale de l'Enfance.

Le refus de présenter au représentant légal l'enfant déclaré adoptable par décision judiciaire sera sanctionné des mêmes peines, sans préjudice des sanctions pénales prévues aux articles 193 et suivants, 213 et 214 du Code pénal.

ART. 13

Les personnes physiques ou morales, privées ou publiques, qui veulent exercer les activités de placement en tutelle officieuse, en adoption ou en légitimation par adoption ou servir d'intermédiaire pour la tutelle officieuse, pour l'adoption ou pour la légitimation par adoption, devront obtenir du ministre ayant la Justice dans ses attributions, l'autorisation d'exercer ces activités.

ART. 14

L'octroi de l'autorisation sera subordonné aux conditions ci-dessous :

1. Les candidats devront se constituer ou être constitués en association sans but lucratif, conformément aux dispositions de la loi du 27 juin 1921 ou sous une autre forme légale, exclusive de la poursuite d'un gain matériel.

2. Ils devront avoir pour activité exclusive, la tutelle officieuse, l'adoption et la légitimation par adoption.

3. Ils devront assurer une surveillance médicale des enfants en attente de placement.

4. Zij moeten zich onderwerpen aan het toezicht van de minister tot wiens bevoegdheid de Justitie behoort. Dat toezicht heeft met name betrekking op het vervullen van de voornoemde voorwaarden en op het naleven van de onderstaande verplichtingen :

a) Vóór iedere adoptie een grondig onderzoek omtrent de geadopteerde en de adoptanten.

b) Het bijhouden van een persoonlijk dossier voor elk adoptiegeval.

c) Een geregeld toezicht op iedere plaatsing van kinderen door de vereniging gedaan in afwachting dat de wettelijke vormvereisten vervuld zijn.

ART. 15

Verhindering van de uitoefening van het toezicht of van het naleven van de opgelegde verplichtingen kan leiden tot intrekking van de vergunning.

ART. 16

Wanneer natuurlijke of rechtspersonen die de in artikel 13 bedoelde vergunning niet bezitten, kinderen plaatsen ter pleegvoogdij, adoptie of wettiging door adoptie, kan het contract niet door de rechtbanken gehomologeerd worden.

ART. 17

Artikel 16 van deze wet is niet van toepassing indien de geadopteerde het wettig of natuurlijk kind is van een der echtgenoten of het kind is van de adoptant.

4. Ils devront se soumettre au contrôle du ministre ayant la Justice dans ses attributions. Ce contrôle portera notamment sur l'accomplissement des conditions prévues ci-dessus et sur le respect des obligations suivantes :

a) Enquête approfondie préalable à toute adoption, sur l'adopté et les adoptants.

b) Tenue d'un dossier individuel pour chaque cas d'adoption.

c) Surveillance régulière de tout placement d'enfant, effectuée par l'association en attendant l'accomplissement des formalités légales.

ART. 15

Tout obstacle mis à l'exercice du contrôle prévu ou des obligations imposées pourra entraîner le retrait de l'autorisation de fonctionnement.

ART. 16

Lorsque des placements en vue de tutelle officielle, d'adoption ou de légitimation par adoption auront été réalisés par des personnes physiques ou morales ne jouissant pas de l'autorisation prévue à l'article 13 de la présente loi, le jugement d'homologation du contrat ne pourra être prononcé par les tribunaux.

ART. 17

L'article 16 de la présente loi ne sera pas applicable si l'adopté est l'enfant légitime ou naturel de l'un des conjoints ou s'il s'agit de l'enfant de l'adoptant.

J. COEN.

J. DELRUELLE-GHOBERT.

J. GILLET.